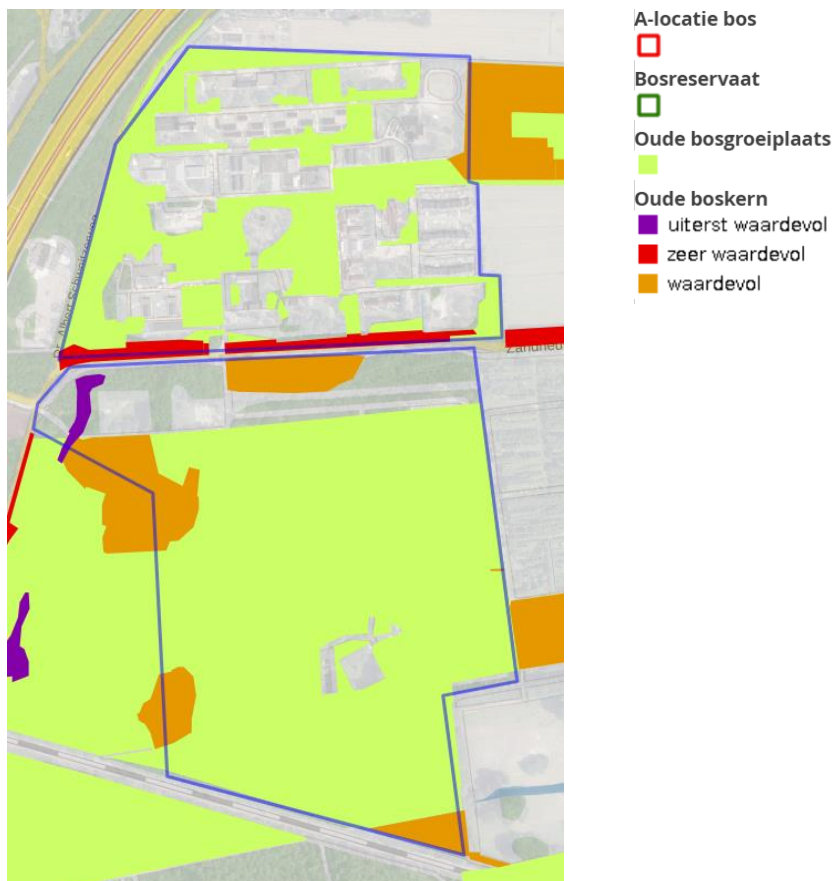

Notitie

Onderwerp: Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen
 Projectnummer: 370914
 Referentienummer: 20210826 Onderbouwing
 bosgroeiplaatsen.docx
 Datum: 26-08-2021

1 Aanleiding

In het Beleidskader Wet natuurbescherming (beleidskader Wnb) van de provincie Utrecht is een aantal wettelijke taken van de provincie nader uitgewerkt, onder meer in de Verordening Natuur en Landschap (VNL) en in de Beleidsregels Natuur en Landschap (BNL) die erin zijn opgenomen. Vooral de Beleidsregels natuur en landschap provincie Utrecht 2017 bevatten voor het plangebied relevante bepalingen. Op basis van de beleidsregels is een groot deel van het plangebied van beide woon-/zorgparken aangemerkt als Oude bosgroeiplaats. Ook bevinden zich enkele Oude boskernen op beide woon-/zorgparken. Zie afbeelding 1.

Afbeelding1 : Oude Bosgroeiplaatsen (groen) en Oude Boskernen (oranje, paars en rood) op de woon-/zorgparken van Eemeroord (Sherpa) en Nieuwenoord (Amerpoort), Beleidsregels Natuur en Landschap, Provincie Utrecht 2017

De Beleidsregels natuur en landschap Provincie Utrecht 2017 (hierna: Beleidsregels) definiëren een Oude bosgroeiplaats als *"...een boslocatie die in het midden van de negentiende eeuw als bos op de historische kaarten staat aangegeven en tot op heden onafgebroken een boslocatie is gebleven."* Deze locaties zijn waardevol vanwege de goed ontwikkelde bosbodem en daarmee samenhangende flora en fauna. Oude boskernen worden gedefinieerd als *'actuele groeiplaats van autochtone bomen en struiken die afstammelingen zijn van de oorspronkelijk inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt. De groeiplaats kan zowel een bos betreffen als een houtwal of een enkele boom of struik die als relict van het oorspronkelijk bos te beschouwen is'*. Belangrijk hierbij is de aanwezigheid van een bosbodem van 150 jaar of ouder.

Zoals in afbeelding 1 aangegeven, worden grofweg de onbebouwde delen van het woon-/zorgpark Eemeroord (Sherpa) aangeduid als Oude Bosgroeiplaats. Langs de Zandheuvelweg bevindt zich een strook Oude Boskernen. Het woon-/zorgpark Amerpoort is, met uitzondering van twee bebouwde vlekken en de noordzijde van het woon-/zorgpark, volledig aangeduid als Oude Bosgroeiplaats, met verspreid over het woon-/zorgpark ook Oude Boskernen van verschillende aard. Volgens de beleidsregels zijn ontwikkelingen binnen de Oude Boskernen en Oude Bosgroeiplaatsen feitelijk niet mogelijk. Immers, volgens artikel 4.4. lid 4 van de Beleidsregels is herbeplanting op andere grond niet mogelijk na kappen van houtopstanden. Dit geldt voor Oude Bosgroeiplaatsen in het buitengebied.

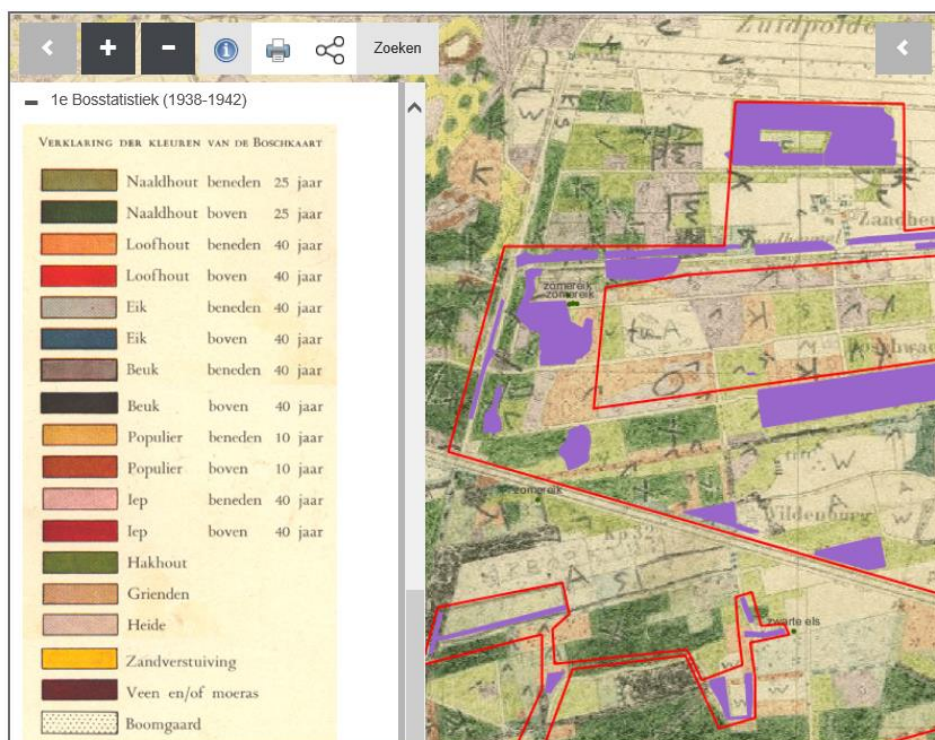
Zowel Sherpa als Amerpoort hebben een (her)ontwikkel opgave en daarom hebben zij verzocht het bestemmingsplan te herzien. Met dit bestemmingsplan wordt een verruiming van 20% van het aantal vierkante meters bruto vloeroppervlak mogelijk gemaakt. Met het oog op nog onvoorziene ontwikkelingen binnen de zorg in de toekomst, is het doel om deze opgave flexibel in te vullen.

Omdat zowel door Amerpoort en Sherpa, als door de Provincie Utrecht getwijfeld wordt aan de juistheid van het kaartmateriaal behorend bij de Beleidsregels, die in de huidige vorm de beoogde ontwikkelingen binnen het plangebied belemmeren, is aan de hand van verschillende bronnen voor beide zorgorganisaties nagegaan voor welke delen van de terreinen vervolgens sprake kan zijn van Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen. Deze bronnen (zie afbeelding 2 voor uitsnede Topotijdreis en afbeelding 3 voor Kaart groen erfgoed van de RCE) beschrijven in kaartbeeld de inrichting van de percelen door de tijd heen.

Afbeelding 2: uitsnede Topotijdreis, jaren 1850, 1900, 1955 (bos gekapt op Eemeroord/terrein Sherpa), 2000, bron: www.topotijdreis.nl

Aan de hand van dit historisch bureauonderzoek, gecombineerd met een bezoek aan de woon-/zorgparken door (ecologisch) experts, zijn kaartbeelden uit de navolgende hoofdstukken tot stand gekomen. Hieruit kan worden geconcludeerd dat voor beide woon-/zorgparken geldt dat Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen niet in dezelfde mate aanwezig zijn als vastgelegd op kaartbeelden uit de Beleidsregels van de provincie.

Afbeelding 3: kaart eerste Bosstatistiek (1938-1942) (bron: www.landschapinnederland.nl, kaart groen erfgoed), paarse vlakken zijn Oude Boskernen o.g.v.de beleidsregels van de provincie Utrecht en zijn over de historische kaart geprojecteerd.

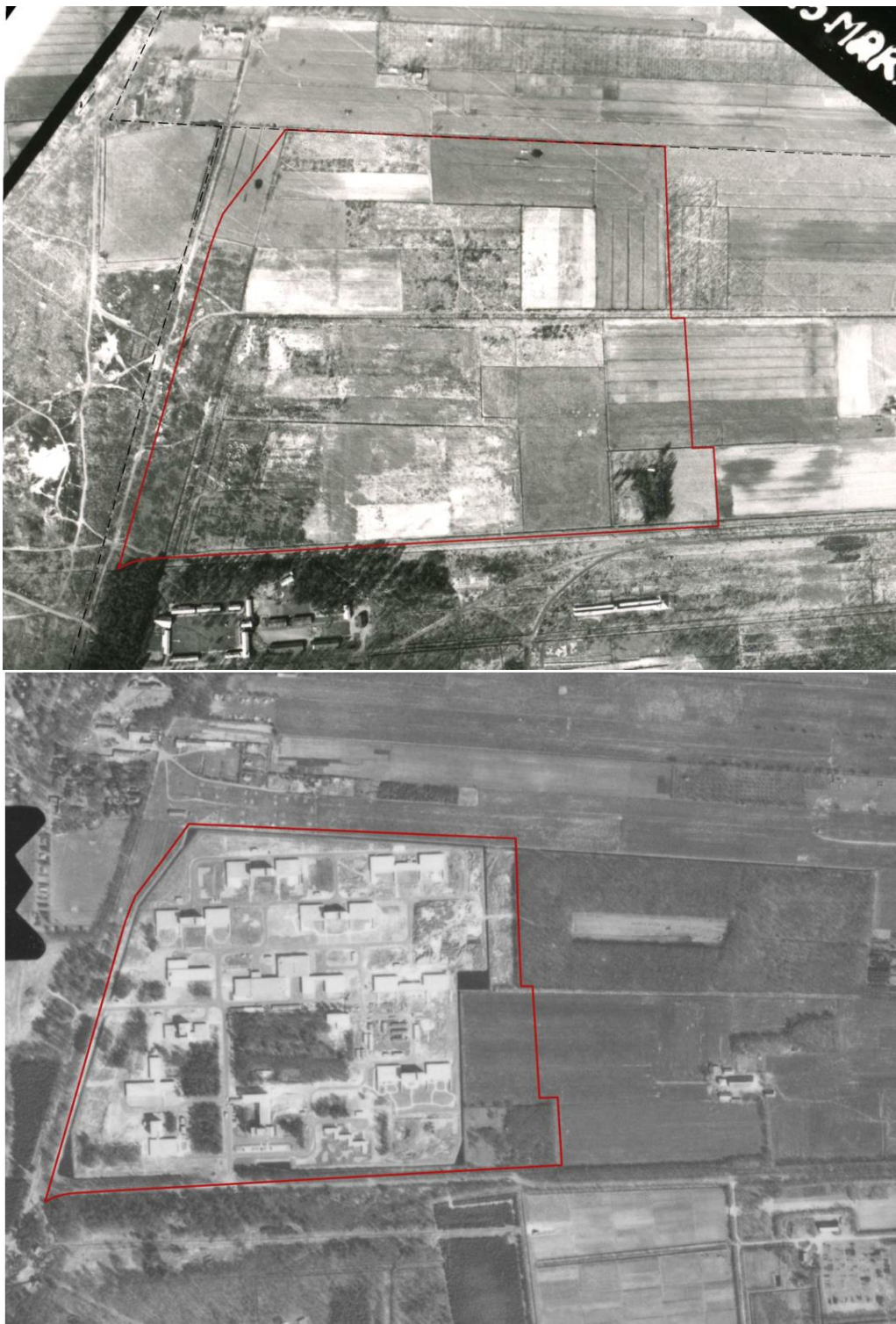
2 Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen Eemeroord

Op onderstaande afbeelding zijn de Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen weergegeven, zoals die volgens de Beleidsregels aanwezig zouden zijn op het woon-/zorgpark Sherpa. Deze beslaan een groot deel van het woon-/zorgpark. Zelfs op plaatsen waar gebouwen staan of hebben gestaan, zich verharding bevindt en tot 60 jaar geleden aantoonbaar geen bomen hebben gestaan die onderdeel uitmaken van een Oude Bosgroeiplaats.

Afbeelding 4: Oude Bosgroeiplaatsen (groen) en Oude Boskernen (rood en oranje) op woon-/zorgpark Sherpa (bron: webkaart.provincie-utrecht.nl)

Na raadpleging van de verschillende bronnen, en in het bijzonder aan de hand van de studie van Stichting in Arcadië (2020), kunnen de Oude Bosgroeiplaatsen op het woon-/zorgpark Sherpa op grond van het leeftijdscriterium "...een boslocatie die in het midden van de negentiende eeuw als bos op de historische kaarten staat aangegeven en tot op heden onafgebroken een boslocatie is gebleven" als niet aanwezig worden beschouwd. De bebossing op dit woon-/zorgpark dateert aantoonbaar van de laatste decennia en voldoet daarmee niet aan de criteria die gelden voor de determinatie van Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen. Hierom zijn de vlekken met Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen voor woon-/zorgpark Sherpa komen te vervallen. Zie ter ondersteuning van dit standpunt navolgende foto's.

Afbeelding 5: luchtfoto RAF 15 maart 1945, plangebied rood omlijnd (boven) en luchtfoto 1972 met de dan recent aangelegde locatie Eemeroord, rood omlijnd (bron: Stichting in Arcadië, 2020)

3 Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen Nieuwenoord

Op afbeeldingen 6 en 7 zijn de Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen weergegeven, zoals die volgens de Beleidsregels te vinden zijn op het terrein van woon-/zorgpark Nieuwenoord (Amerpoort). Opvallend is dat slechts één vlek, waarop voor een deel gebouwen te vinden zijn, niet aangemerkt is als Oude Bosgroeiplaats. Alle overige bebouwing en verharding, waar vanzelfsprekend de aanwezigheid van houtopstanden uitgesloten is, zijn desondanks opgenomen als Oude Bosgroeiplaats (lichtgroen) en Oude Boskern (paars, oranje en rood).

Afbeelding 6: Oude Bosgroeiplaatsen (groen) op en rondom woon-/zorgpark Amerpoort (bron: webkaart.provincie-utrecht.nl)

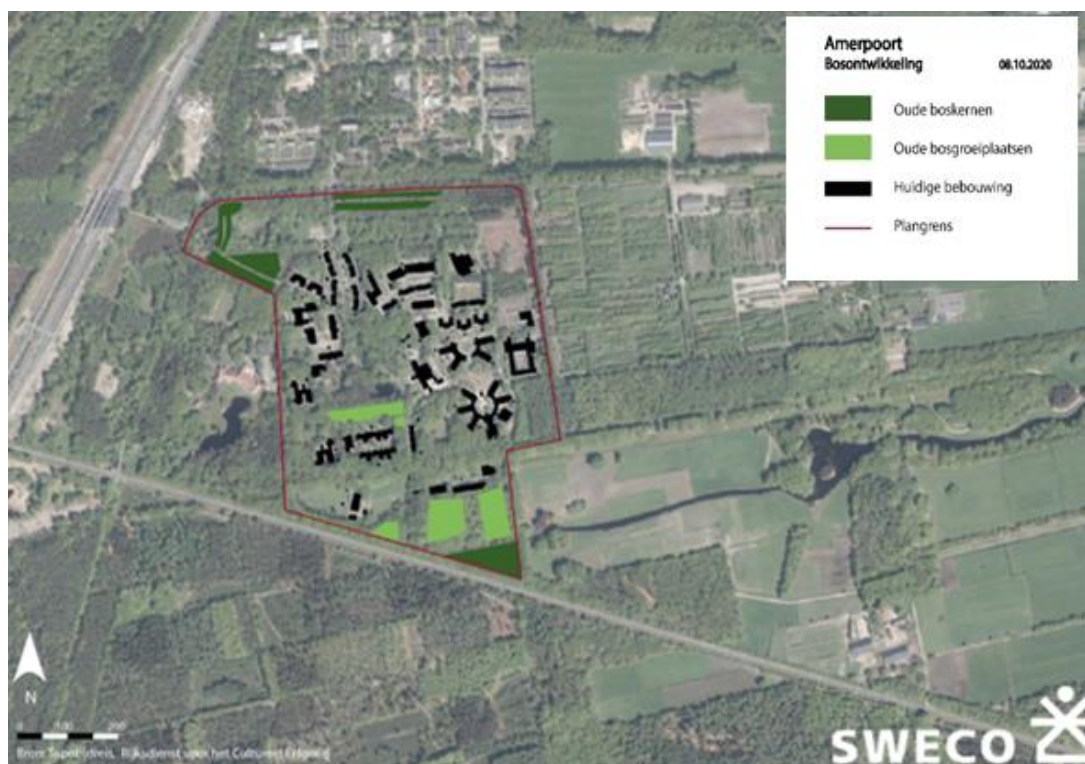
Afbeelding 7: Oude Boskernen (oranje, paars en rood) op en rondom woon-/zorgpark Amerpoort (bron: webkaart.provincie-utrecht.nl)

Na raadpleging van de verschillende bronnen, kunnen de Oude Bosgroeiplaatsen op woon-/zorgpark Amerpoort op grond van het leeftijds criterium "*...een boslocatie die in het midden van de negentiende eeuw als bos op de historische kaarten staat aangegeven en tot op heden onafgebroken een boslocatie is gebleven*" worden ingeperkt tot de kaart op afbeelding 9.

Ook de Oude Boskernen zijn op enkele locaties ingeperkt. Uit de verschillende geraadpleegde bronnen blijkt dat op deze locaties sprake is van verstoring: er bevindt zich bebouwing binnen de boskernen, het wordt doorsneden door verharding etc. Van een '*actuele groeiplaats van autochtone bomen en struiken die afstammelingen zijn van de oorspronkelijk inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt [...]*' kan in de huidige vorm, zoals die op de beleidskaarten van de provincie weergegeven is, geen sprake zijn. Zie ter ondersteuning van bovenstaande navolgende foto's bij afbeelding 8.

Afbeelding 8: foto's van bebouwing, gazon en verstoringen door middel van een dikke bladlaag ter plaatse van vermeende Oude Bosgroeiplaatsen (bron: Ruimte voor Advies, 2020)

Afbeelding 9: Oude Bosgroeiplaatsen (lichtgroen) en Oude Boskernen (donkergroen) op woon-/zorgpark Amerpoort (bron: Sweco)

4 Conclusie

Naar aanleiding van het provinciale beleid inzake Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen hebben beide zorgorganisaties onderzoek laten uitvoeren naar feitelijk aanwezige of restanten van beide bostypen.

Op basis van geraadpleegde bronnen kan worden gesteld dat op het **woon-/zorgpark** Sherpa geen Oude Boskernen en Oude Bosgroeiplaatsen voor kunnen komen. De nu aanwezige bebossing dateert immers van de laatste decennia.

Voor **woon-/zorgpark** Amerpoort hebben de geraadpleegde bronnen geleid tot gewijzigd kaartbeeld, zoals gepresenteerd als afbeelding 9.

Voor beide woon-/zorgparken geldt dat veel gebouwen sinds langere tijd aanwezig zijn, dat oude gebouwen inmiddels ook alweer gesloopt zijn en dat op beide **woon-/zorgparken** wordt voorzien in ontsluiting voor (gemotoriseerd) verkeer met bijhorende parkeergelegenheden. Van aaneengesloten oude bossen is geen of nauwelijks sprake.

Onderhavige notitie is gebaseerd op verschillende open data. Daarnaast zijn drie veld- en bureauonderzoeken uitgevoerd. Ten behoeve van **woon-/zorgpark** Sherpa betrof dit een bomeninventarisatie, gevolgd door een cultuurhistorisch onderzoek. Op **woon-/zorgpark** Amerpoort heeft een veldonderzoek plaatsgevonden naar de mogelijke aanwezigheid van Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen. Met deze notitie bieden beide zorgorganisaties handvatten voor de provincie om het kaartbeeld met betrekking tot beide bostypen voor beide woon-/zorgparken te wijzigen, zodat ontwikkelingen niet op basis van foutieve aannames onmogelijk gemaakt worden.

Bronvermelding:

- Bomeninventarisatie en inspectie Sherpa – Bomencentrum Nederland, 2021
- Kaartmateriaal website Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, landschap in Nederland: <https://landschapinnederland.nl/kaart-groen-erfgoed>
- Kaartmateriaal www.topotijdreis.nl
- Fotomateriaal terrein Sherpa (jaren '70)
- Topografische kaart Ministerie van Oorlog, 1952
- Notitie Oude Bosgroeiplaatsen en Oude boskernen, Ruimte voor Advies, 11 augustus 2020
- Sherpa, locatie Eemeroord, cultuurhistorische verkenning, Stichting in Arcadië, 21 december 2020

Verantwoording

Titel	Oude Bosgroeiplaatsen en Oude Boskernen
Projectnummer	370914
Referentienummer	20210826 Onderbouwing bosgroeiplaatsen.docx
Revisie	D1
Datum	26-08-2021
Auteur	Maurits Moes
E-mailadres	maurits.moes@sweco.nl

